

Posudek vedoucího bakalářské práce:

Autor BP: **Maryia Yankouskaya**

Název BP: Jerome Bruner a Lev Vygotský: Srovnání výkladových principů kulturní psychologie z hlediska pojetí významu

Vedoucí BP: Vladimír Chrz

Autorka se ve své práci zaměřuje na problematiku, která je z hlediska vývoje současné psychologie velmi závažná. Klade si za cíl srovnat dvě podoby kulturní psychologie: na jedné straně „zakladatelskou“ podobu kulturní psychologie Lva Vygotského, a na druhé straně jednu ze stěžejních podob současné kulturní psychologie formulovanou v pracích Jeroma Brunera.

Autorka se rozhodla pro postup, který není nikterak samozřejmý, přesto ho však vzhledem ke stanovenému cíli považují za velmi vhodný. Nepostupuje totiž chronologicky, ale aby se mohla „podívat na Vygotského skrze Brunera“, začíná Jeromem Brunerem. Identifikuje podstatné prvky a aspekty Brunerovy kulturní psychologie, tj. vázanost „lidské přirozenosti“ na socio-kulturní prostředí, stěžejní postavení procesů utváření významu, pojetí intencionálních stavů a centrální úlohu narativity.

Teprve poté se autorka obrací k dílu Lva Vygotského a s vědomím možnosti srovnání obou východisek a výkladových principů identifikuje podstatné prvky a aspekty, jimiž jsou: kulturně-historický charakter lidské psychiky, funkce sociální činnosti v procesu vývoje psychiky, role mediace v tomto procesu, důraz na vývoj znakové činnosti a funkci jazyka, chápání vědomí jako fenoménu, který je svojí podstatou významový.

Po této části analýzy se autorka může zaměřit na pojetí významu jakožto základní rámec pro komparaci obou přístupů a jejich výkladových principů. Autorka zde pokračuje v nastoupeném „kursu“, tj. nahlíží zde především na Vygotského pojetí významu z hlediska současného kontextu. To je jedna z možností, a tato možnost je zde pojata velmi dobře. Lze si představit, že by bylo možné zaměřit se v této části více na Brunerovo pojetí. Jedná se však o velmi komplexní problematiku, a proto autorčin způsob zaměřit se pouze na některé aspekty považují za vhodný a náležitý.

V samotném závěru autorka velmi správně specifikuje odlišnost obou výkladových principů. Zde je možné vznést jednu drobnou, nikterak závažnou námitku. Autorka zde

správně konstatuje, že Vygotského pojetí psychického vývoje se zaměřuje především na kognitivní aspekt, na rozdíl od Brunera, který se více zaměřuje na afektivní a motivační vztah člověka ke světu. Na několika místech své práce autorka tuto afektivní či motivační stránku spojuje s označením „intencionální“ či „intencionalita“. Přestože v kontextu této práce je toto spojení smysluplné (tj. právě svým pojetím „mentálních stavů“ přesahuje Bruner Vygotského především kognitivní pojetí), nelze pojem „intencionální“ či „intencionalita“ chápat jako něco „nekognitivního“ (v návaznosti na Searlea chápe Bruner intencionální stavy jako přání, přesvědčení a záměry, tedy cosi jak kognitivního, tak také afektivního a motivačního).

Přes drobné nedostatky (jako je např. ne vždy dotažená gramatická stránka textu – což však nikdy není na úkor srozumitelnosti) považuji tuto bakalářskou práci za kvalitní, originální a inspirativní. Autorka se pustila do velmi náročného a doposud (nejen v domácím, ale i zahraničním kontextu) velmi málo zpracovaného tématu. Domnívám se, že takto prokázala tvůrčí schopnosti v dané oblasti zkoumání. Práce splňuje požadavky standardně kladené na bakalářské práce v oboru psychologie, a proti jí jednoznačně a vřele doporučuji k obhajobě. Navrhuji hodnocení známkou výborně.

V Praze 6. 3. 2009

Vladimír Chrz